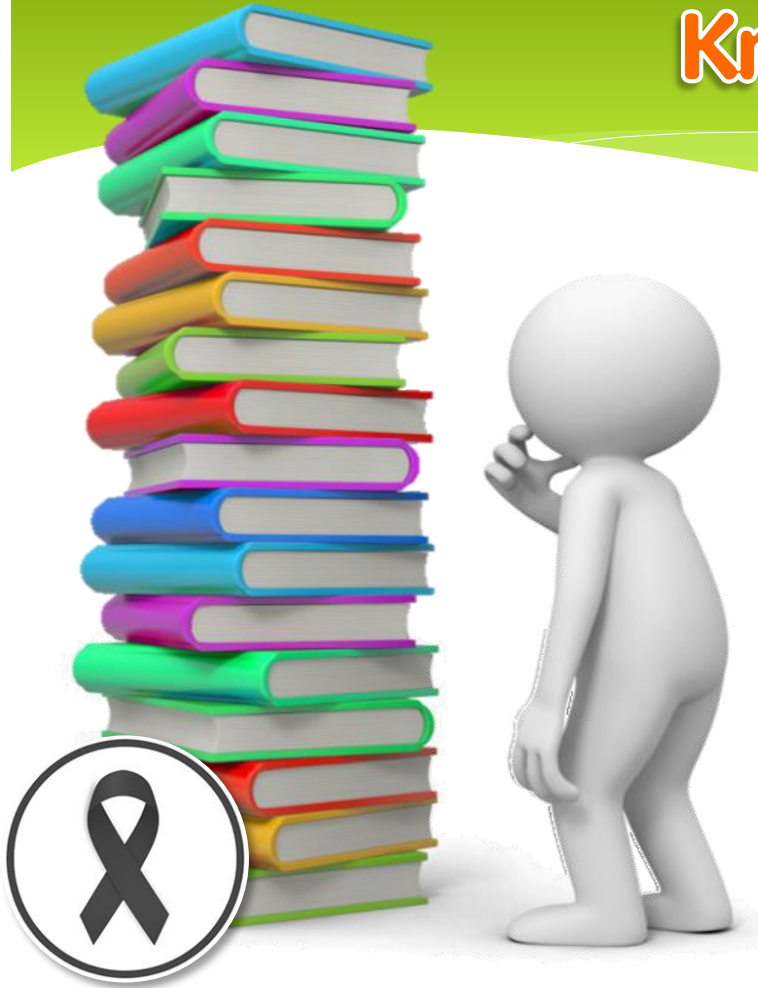

Knowledge Management

การจัดการความรู้

ดวงเพ็ญ ปัทมดิล

3 กุมภาพันธ์ 2560

โรงแรมไมด้า เดอซี หัวหิน

เนื้อหา

ทำไมต้องมี KM ?

การดำเนินงาน KM ของสถาบันวิจัยสุมไพร ปีงบประมาณ 2560

ทีมงาน KM สถาบันวิจัยสุมไพร ปีงบประมาณ 2560

7 ขั้นตอนของ KM (knowledge management process)

CoP สุมไพร

ทำ KM & CoP แล้วได้อะไร ?

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์

และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

วันที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ ตุลาคม ๒๕๔๖

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๔๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

เป็นปีที่ ๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ตามที่กำหนดความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๒๕๖/๑๐ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ในเรื่องใดสมควรที่ส่วนราชการใดจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ หรือมีเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.พ.ร.

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

เมื่อ ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ ตุลาคม ๒๕๔๖

(๑) ส่วนราชการต้องจัดทำมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

(๒) ในกรณีที่มีการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแปลงปฏิบัติการให้เหมาะสม

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่การบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบังคับหลายส่วนราชการเกี่ยวเนื่องกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานราชการเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

ในส่วนราชการมีหน้าที่ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานราชการของส่วนราชการจังหวัดหรือหน่วยงานอื่นในต่างประเทศ เพื่อติดตามหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานราชการในส่วนราชการนั้น หรือดำเนินการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับประเทศ หรือดำเนินการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับประเทศ

มาตรา ๑๑ ส่วนราชการมีหน้าที่ที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีองค์ความรู้ขึ้นต่อการแห่งการศึกษาร้อยอย่างสมบูรณ์ โดยต้องเรียนรู้จากข้อมูลข่าวสารตามประเภทและสาขาความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๑๒ เมื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการดำเนินการปฏิบัติงานราชการ โดยวิธีการจัดทำแผนการดำเนินงานหลักหรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานราชการ

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำให้มีแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้เสนอนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานประสานงานด้านกิจการบริหารราชการแผ่นดิน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาในลำดับวันขึ้นบังคับใช้บังคับที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว รัฐสภา

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ความเห็นชอบในแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และส่วนราชการ ที่จะดำเนินการจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

มาตรา 11 กำหนดไว้ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่**พัฒนาความรู้**ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็น**องค์กรแห่งการเรียนรู้**อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและ**มีการเรียนรู้ร่วมกัน**

Information, Documents,
Records and Files

EXPLICIT KNOWLEDGE
Identified and Codified

TACIT KNOWLEDGE

Lives in people and their practices

Experiences, Competence,
Commitment, Deeds and Thoughts

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเภทของความรู้

ประเภทของความรู้	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในรูปของเอกสาร 2. การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling) 3. สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) 4. ฐานความรู้ (Knowledge Bases)
ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดตั้งทีมข้ามสายงาน (Cross-functional team) 2. กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม (Innovation & Quality Circles : IQCs) 3. ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice : CoP) 4. ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) 5. การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน 6. เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Forum)

ความรู้

องค์ประกอบสำคัญของวงจรความรู้

1. **คน** ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

เป็นแหล่งความรู้

เป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2. **เทคโนโลยี** เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บแลกเปลี่ยน
นำความรู้ไปใช้ได้อย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น

3. **กระบวนการความรู้** เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้
ไปให้ผู้รู้ เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุงและนวัตกรรม

โครงสร้างทีมงาน KM

ประธาน
(CKO)

- ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ทรัพยากร
- ให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจแก่คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

- ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคณะทำงาน

หัวหน้า

- จัดทำแผนงานการจัดการความรู้ในองค์กรเพื่อนำเสนอประธาน
- รายงานผลการดำเนินงานและความคืบหน้าต่อประธาน
- พักด้น ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- ประสานงานกับคณะที่ปรึกษาและคณะทำงาน

เลขานุการ

- นัดประชุมคณะทำงานและทำรายงานการประชุม
- รวบรวมรายงานความคืบหน้าการดำเนินงาน
- ประสานงานกับคณะทีมงานและหัวหน้า

ทีมงาน

- ดำเนินการตามแผนงานที่ได้รับมอบหมาย
- จัดทำรายงานความคืบหน้าของงานในส่วนที่รับผิดชอบ
- เป็น “แบบอย่างที่ดี” ในเรื่องการจัดการความรู้ / เป็น Master Trainer ด้านการจัดการความรู้

ทีมงาน KM สถาบันวิจัยสมุนไพร ปีงบประมาณ 2560

ประธาน
(CKO)

ที่ปรึกษา

หัวหน้า

เลขานุการ

ทีมงาน

ทีมงาน

ทีมงาน

ทีมงาน

ผู้ช่วยเลขานุการ

ทีมงาน

ทีมงาน

ทีมงาน

ทีมงาน

7 ขั้นตอนของ KM (Knowledge Management Process)

1. การบ่งชี้ความรู้
2. การสร้างและแสวงหาความรู้
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้
5. การเข้าถึงความรู้
6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้
7. การเรียนรู้

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

เราต้องมีความรู้เรื่องอะไร
เรามีความรู้เรื่องนั้นหรือยัง

ความรู้อยู่ที่ใคร
อยู่ในรูปแบบอะไร
จะเอามาเก็บ
รวมกันได้อย่างไร

1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)

- การบ่งชี้ความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมี
- วิเคราะห์รูปแบบและแหล่งความรู้ที่มีอยู่

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)

- สร้างและแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายทั้งภายใน/ภายนอก เพื่อจัดทำเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการ

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

จะแบ่งประเภท
หัวข้ออย่างไร

จะทำให้เข้าใจ
ง่ายและ
สมบูรณ์
อย่างไร

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

- แบ่งชนิดและประเภทของความรู้ เพื่อจัดทำระบบให้ง่ายและสะดวกต่อการค้นหาและใช้งาน

4. การประมวลและกลั่นกรอง ความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)

- จัดทำรูปแบบและ “ภาษา” ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร
- เรียบเรียงปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและตรงกับความต้องการ

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

เรานำความรู้มาใช้
งานได้ช่วยหรือไม่

มีการ
แบ่งปัน
ความรู้ให้
กันหรือไม่

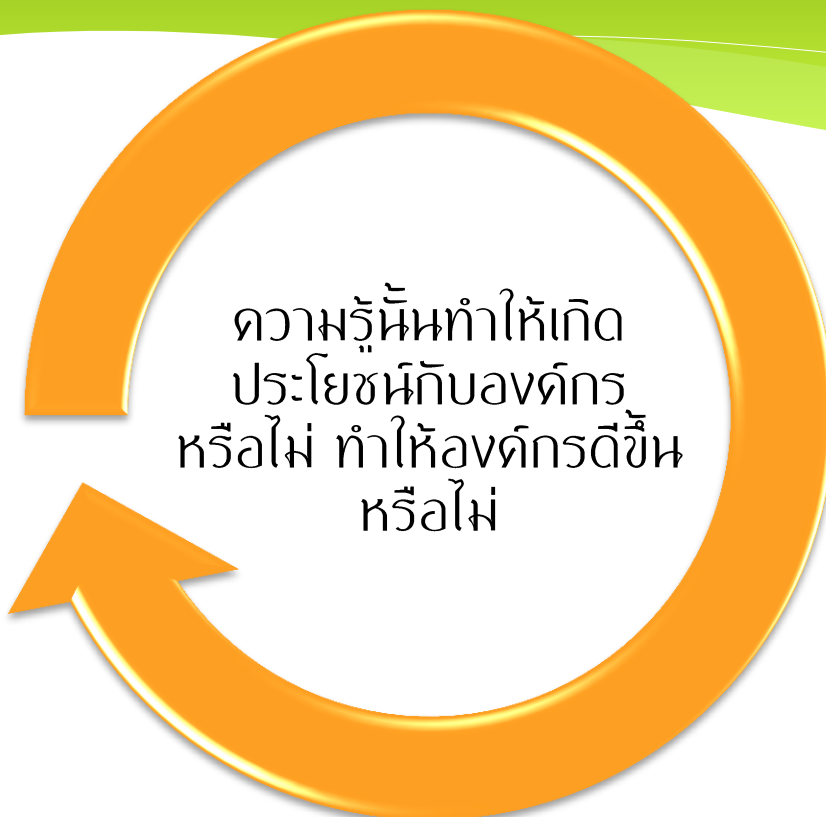
5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)

- ความสามารถในการเข้าถึงความรู้ได้
อย่างสะดวก รวดเร็ว ในเวลา
ที่ต้องการ

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยน ความรู้ (Knowledge Sharing)

- การจัดทำเอกสารการจัดทำฐานความรู้
ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP)
- ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System)
- การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation)

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

ความรู้นั้นทำให้เกิด
ประโยชน์กับองค์กร
หรือไม่ ทำให้องค์กรดีขึ้น
หรือไม่

- 7. การเรียนรู้ (Learning)
  - นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ
  - แก้ปัญหาและปรับปรุงองค์กร

ผลการดำเนินงานของทีมงาน KM สถาบันวิจัยสมุนไพร รอบ 3 เดือน

- 📖 ประชุมทีมงาน KM จำนวน 3 ครั้ง
- 📖 29 ธ.ค. 2559 ส่งข้อมูล CoP สมุนไพร ซึ่งประกอบด้วย
  1. แบบฟอร์มการขอจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติ
  2. แผนกิจกรรม (Activity Plan)
  3. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยเทคนิคชุมชนนักปฏิบัติ
- 📖 25 ม.ค. 2560 ส่งแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ (KM Action Plan) โดยจัดทำข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด จำนวน 2 แบบฟอร์ม
- 📖 ส่งข้อมูลให้ทีมงานการจัดการความรู้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามระยะเวลาที่กำหนด

KM Action Plan สถาบันวิจัยสมุนไพร ปีงบประมาณ 2560

- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพ และศักยภาพของห้องปฏิบัติการ ตามมาตรฐานสากล

นโยบาย KM สถาบันวิจัยสมุนไพร 2560

นโยบายการจัดการความรู้ของสถาบันวิจัยสมุนไพร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ตามที่ สถาบันวิจัยสมุนไพรได้กำหนดวิสัยทัศน์ “สถาบันวิจัยสมุนไพรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้าน
การวิจัยและรับรองคุณภาพสมุนไพรของประเทศ” เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว สถาบันวิจัยสมุนไพรจึงได้นำ
การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ
การสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice : CoP) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศมาใช้
เพื่อให้เกิดการเสาะแสวงหาองค์ความรู้ที่สำคัญและจำเป็นต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และพัฒนาให้เกิดองค์
ความรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เกิดเครือข่ายการจัดการความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ เกิดการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการความรู้ให้สถาบันวิจัยสมุนไพรเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้ อีกทั้งคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระดับความสำเร็จของการ
จัดการความรู้ กำหนดให้สถาบันวิจัยสมุนไพรต้องมีแผนการจัดการความรู้และจัดการให้เกิดองค์ความรู้อย่างน้อย
๑ องค์ความรู้ที่สามารถผลักดันให้ประเด็นยุทธศาสตร์ของสถาบันฯ ประสบความสำเร็จ

การจัดการความรู้ของสถาบันวิจัยสมุนไพร ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งเน้นให้เกิดองค์
ความรู้ที่สามารถทำให้สถาบันฯ บรรลุผลสำเร็จตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับคุณภาพและศักยภาพของ
ห้องปฏิบัติการตามมาตรฐานสากล โดยเลือกองค์ความรู้ เรื่อง การตีความใบรับรองการสอบเทียบเครื่องมือ
ทดสอบทางห้องปฏิบัติการ เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการยกระดับคุณภาพและศักยภาพของ
ห้องปฏิบัติการตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17025:2005 ซึ่งเป็นการพัฒนาพัฒนาห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และ
วิจัยด้านสมุนไพร และสนับสนุนผลักดันให้ตัวชี้วัดตามคำรับรองฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประสบ
ผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

(นางณัฏฐา จันทร์สุวนิชย์)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสมุนไพร

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้

 เครื่องมือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM tools)

 ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice: CoP)

เป็นการจัดกลุ่มคนที่ทำเรื่องเดียวกัน มารวมตัวกันด้วยเรื่องที่น่าสนใจเรื่องเดียวกัน (Domain) มาพบปะกันสม่ำเสมอ (Community) และมาพัฒนาวิธีการทำงานในเรื่องนั้น ๆ ให้ดีขึ้น (Best practice)

องค์ประกอบของ CoP

Sponsor ผู้บริหาร

Facilitator บริหารจัดการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน CoP

Historian จัดบันทึกความรู้และเนื้อหาต่างๆ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน CoP

Member สมาชิก CoP

CoP สมุนไพร

- 📖 จัดทะเบียนชุมชนนักปฏิบัติกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ในชื่อกลุ่ม
“CoP สมุนไพร” ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
- 📖 ได้ปรับปรุงข้อมูล CoP สมุนไพร ให้เป็นปัจจุบัน และส่งแผนกิจกรรมของ CoP สมุนไพร
ปีงบประมาณ 2560 ให้ KM กรมฯ แล้ว เมื่อ 30 ธ.ค. 2559

CoP สมุนไพร

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยเทคนิค CoP ในเดือน เม.ย. 60

เรื่อง “การดีความใบรับรองการสอบเทียบเครื่องมือทดสอบทางห้องปฏิบัติการ”

ทำ KM & CoP แล้วได้อะไร ?

ช่องทางการติดต่อสื่อสาร KM

Website กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

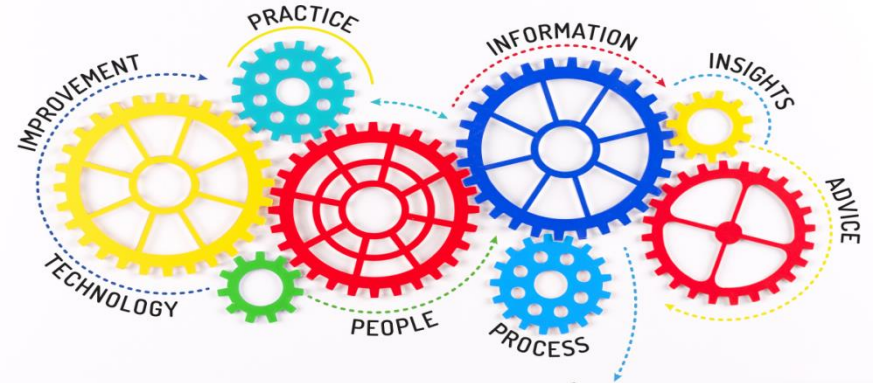

Website สถาบันวิจัยสมุนไพร

Knowledge Management

การจัดการความรู้

Knowledge
Management

